

Heilige mis

Homilie van paus Benedictus XVI

Dal van Josafat – Jeruzalem

Dinsdag 12 mei 2009

Dierbare broeders en zusters in de Heer,

“Christus is verrezen, alleluia!” Met deze woorden begroet ik u van ganser harte. Ik dank de patriarch, Zijne Zaligheid Fouad Twal, voor zijn welkomstgroet in uw naam en spreek vooral mijn vreugde uit dat ik deze Eucharistie met u, de Kerk in Jeruzalem, mag vieren. Wij zijn samengekomen aan de voet van de Olijfberg, waar Onze Heer gebeden en geleden heeft, waar Hij geweest is uit liefde tot Zijn stad, met de wens dat zij zou mogen inzien wat haar tot vrede strekt (vgl. Lc. 19, 42), vanwaar Hij is teruggekeerd naar de Vader en Zijn leerlingen en ons Zijn laatste aardse zegen heeft gegeven. Laat ons vandaag deze zegen ontvangen. Hij geeft die zegen op bijzondere wijze aan u, dierbare broeders en zusters: u staat in een ononderbroken rij met de eerste leerlingen die de verrezen Heer hebben ontmoet, toen Hij het brood brak, met degenen tot geloof zijn gekomen door de preek van Petrus en met degenen die als eersten de uitstorting van de heilige Geest in de volle rijkdom van Zijn Pinkstergave hebben ervaren. Mijn groet is ook gericht aan alle aanwezigen en in het bijzonder aan alle gelovigen in het heilig Land die om verschillende redenen vandaag niet hier bij ons kunnen zijn.

Als opvolger van de heilige Petrus ben ik teruggekeerd in zijn voetsporen om midden onder u de verrezen Christus te verkondigen, om u te sterken in het geloof van uw vaders en de troost over u af te roepen, die de gave van de Heilige Geest is. Zoals ik vandaag voor u sta, wil ik de moeilijkheden, de pijn en het lijden erkennen, die zo velen van u hebben moeten dragen als gevolg van conflicten die dit gebied geteisterd hebben, evenals de bittere ervaringen van het verdreven worden die zoveel van uw families hebben doorgemaakt en – God verhoede het – misschien nog moeten meemaken. Ik hoop

dat mijn aanwezigheid hier een teken is dat u niet vergeten bent, dat uw volhardende aanwezigheid en uw getuigenis werkelijk waardevol zijn voor God en van wezenlijk belang voor dit gebied. Vanwege uw diepe geworteldheid in dit land, uw eerbiedwaardige en sterke christelijke cultuur en uw onwankelbare vertrouwen op Gods beloften, bent u, Christenen van het Heilig Land, geroepen niet alleen om een lichtstraal van het geloof voor de Wereldkerk te zijn, maar ook zuurdeeg van de eensgezindheid, de wijsheid en het evenwicht in het leven van een samenleving die traditioneel altijd plu-

ralistisch, multi-etnisch en multireligieus is geweest en dat blijven zal.

In de tweede lezing van vandaag zegt de apostel Paulus tot de Kolossenzen: “Zoekt wat boven is, daar waar Christus zetelt aan de rechterhand Gods” (Kol. 3,1). Zijn woorden krijgen hier, onderaan de Hof van Getsemane, een bijzondere nadruk: daar nam Jezus in volkomen gehoorzaamheid aan de wil van de Vader de kelk van het lijden aan, en volgens de traditie steeg Hij vandaar op naar de rechterhand van de Vader, om onophoudelijk voor ons, de ledematen van Zijn Lichaam, voorspreker te zijn. De heilige Paulus, de grote verkondiger van de christelijke hoop, kende de prijs van die hoop – lijden en vervolging omwille van het evangelie – maar toch wankelde hij nooit in de overtuiging dat de verrijzenis van Christus het begin van een nieuwe schepping is. Hij zegt ons: “Christus is uw leven en wanneer Hij verschijnt, zult ook gij met Hem verschijnen in heerlijkheid” (Kol. 3,4).

De vermaning van Paulus “te zoeken wat boven is” moet steeds in ons hart aanwezig zijn. Zijn woorden richten ons op de vervulling van wat het geloof ons laat zien, namelijk dat hemelse Jeruzalem waar God, in trouw aan de oude profetieën, de tranen van alle gezichten zal afvegen en voor alle volkeren een feestmaal van de verlossing zal aanrichten (vgl. Jes. 25, 6-8; Apok. 21, 2-4).

Dat is de hoop, dat is het visioen, waardoor alle mensen die dit aardse Jeruzalem liefhebben, worden aangespoord deze stad te beschouwen als een profetie en belofte van de universele verzoening en van de vrede die God voor de hele familie van de mensheid wil. Helaas moeten wij onderaan de muren van deze stad er ook over nadenken hoe ver onze wereld van de volledige vervulling van deze profetie en belofte verwijderd is. In deze heilige stad, waar het leven de dood over-

won, waar de Geest werd uitgestort als eersteling van de nieuwe schepping, strijdt de hoop nog altijd tegen vertwijfeling, frustratie en cynisme en wordt de vrede, de gave en de oproep van God, nog altijd bedreigd door conflicten, onenigheid en de last van bestaand onrecht. Daarom moet de christelijke gemeenschap in deze stad, die de verrijzenis van Christus en de uitstorting van de heilige Geest heeft gezien, des te meer vasthouden aan de hoop, die het evangelie ons geeft. Die gemeenschap moet het onderpand van de definitieve overwinning van Christus over zonde en dood liefhebben en eren, moet getuigenis afleggen van de kracht van de vergeving en het diepste wezen van de Kerk tonen als teken en sacrament van een verzoende en vernieuwde mensheid, die één geworden is in Christus, de nieuwe Adam.

Wij zijn bijeengekomen onderaan de muren van deze stad, die heilig is voor de aanhangers van drie grote godsdiensten – hoe zouden wij onze gedachten hier niet richten op de universele roeping van Jeruzalem? Die roeping werd verkondigd door de profeten en is ook een onloochenbaar feit, een werkelijkheid, die in de complexe geschiedenis van deze stad en haar bewoners onwrikbaar verankerd is. Joden, Moslims en Christenen noemen deze stad hun geestelijk thuis. Wat moet er nog veel gedaan worden om haar werkelijk te maken tot een “stad van vrede” voor alle volken, waar allen kunnen komen als pelgrim op zoek naar God, en waar zij Zijn stem kunnen horen, een stem die vrede meldt! (vgl. Ps. 85,9)

Jeruzalem is in feite altijd een stad geweest waar de echo van verschillende talen in de straten te horen is, waar mensen van alle rassen en talen over het plaveisel lopen, waar de muren een symbool zijn van Gods zorg voor de hele familie van de mensheid. Als microkosmos van onze geglobaliseerde wereld

moet deze stad, als zij haar universele roeping wil waarmaken, een plaats zijn die universaliteit, eerbied voor anderen, dialoog en wederzijds begrip leert. Zij moet een plaats zijn waar vooringenomenheid en onwetendheid, evenals de angst die daardoor wordt gevoed, door eerlijkheid, integriteit en het streven naar vrede worden overwonnen. Binnen deze muren mag geen plaats zijn voor geweld, bekrompenheid, onderdrukking en wraak. Allen die geloven in de genadige God – of ze nu Joden, Christenen of Moslims zijn – moeten allereerst de cultuur van de verzoening en de vrede bevorderen, hoe moeizaam en langzaam dat proces ook steeds weer mag zijn en hoe zwaar de last van de herinnering ook weegt.

Op deze plaats wil ik rechtstreeks een tragische realiteit ter sprake brengen, die allen die deze stad en dit land liefhebben met grote bezorgdheid moet vervullen: het wegtrekken van zoveel leden van de christelijke gemeenschap tijdens de afgelopen jaren. Terwijl begrijpelijke redenen veel en in het bijzonder jonge mensen ertoe brengen te emigreren, brengt die beslissing voor de stad een grote culturele en geestelijke verarming met zich mee. Vandaag wil ik herhalen wat ik al eerder bij andere gelegenheden heb gezegd: in het Heilig Land is plaats voor iedereen! Ik vraag de burgerlijke overheid dringend de aanwezigheid van de Christenen op deze plaats te eerbiedigen en te steunen, en ik wil u ook verzekeren van de solidariteit, de liefde en de steun van de gehele Kerk.

Dierbare vrienden, in het evangelie dat wij zojuist gehoord hebben, lopen de heilige Petrus en de heilige Johannes naar het lege graf, en Johannes, zo wordt ons gezegd, “zag en geloofde” (Joh. 20,8). Hier in het Heilig Land bent u, evenals de pelgrims uit de gehele wereld die zich verdringen in de kerken en heiligdommen, gezegend dat u, met de ogen

van het geloof, de plaatsen mag “zien” die geheiligd zijn door de aanwezigheid van Christus, door Zijn aardse leven, Zijn lijden, Zijn dood en Zijn verrijzenis, en door de gave van de heilige Geest. Hier wordt u, zoals aan de heilige apostel Thomas, de gelegenheid geboden de historische feiten “aan te raken”, die ten grondslag liggen aan de belijdenis van ons geloof in de Zoon van God. Ik bid daarom dat u ook in het vervolg dag aan dag de tekenen van Gods voorzienigheid en van Zijn grenzenloze genade ziet en geloof schenkt, om met hernieuwd geloof en hernieuwde hoop de troostrijke woorden van de verkondiging van de apostelen te “horen”, de genadebronnen in de sacramenten “aan te raken” en voor anderen het ontvangen onderpand van het nieuwe begin te belichamen: de vrijheid die het gevolg is van verzoening, het innerlijke licht en de vrede die ook in de donkerste menselijke werkelijkheid genezing en hoop kunnen brengen.

In de Heilig-Grafkerk hebben pelgrims door de eeuwen heen de steen vereerd, die volgens de overlevering op de ochtend van Christus' verrijzenis voor de ingang van het graf lag. Laten wij dikwijls terugkeren naar dit lege graf. Daar willen wij ons geloof in de overwinning van het leven opnieuw versterken en bidden dat iedere “zware steen” die de deur van ons hart afsluit en onze totale overgave aan de Heer in geloof, hoop en liefde in de weg staat, verbrijzeld mag worden door de kracht van het licht en het leven, die op die eerste Paasmorgen vanuit Jeruzalem over de hele wereld straalde. Christus is verrezen, alleluia! Hij is waarlijk verrezen, alleluia!

© Copyright 2009 – Libreria Editrice Vaticana / R.-K. Kerkgenootschap in Nederland

Vertaling: dr. N. Stienstra, met medewerking van drs. N.M. Schnell, pr